

Jobb életminőséget biztosító városok kialakítása – Együttműködések elősegítése Living Labek által

FEJEZET 2: LIVING LAB

Összefoglalás

Ebben a leckében a Living Lab átfogó meghatározására törekszünk. A következő lépésben az együttgondolkodás módszerét mutatjuk be és vitatjuk meg. Ez a megközelítés alapot nyújt munkájához a következőkben.

Cél

A lecke megtanulása után képes lesz ...

- meghatározni a Living Lab fogalmát
- alkalmazni alapvető eszközöket és módszereket a Living Lab fejlesztése érdekében
- alkalmazni az együttgondolkodás módszerét

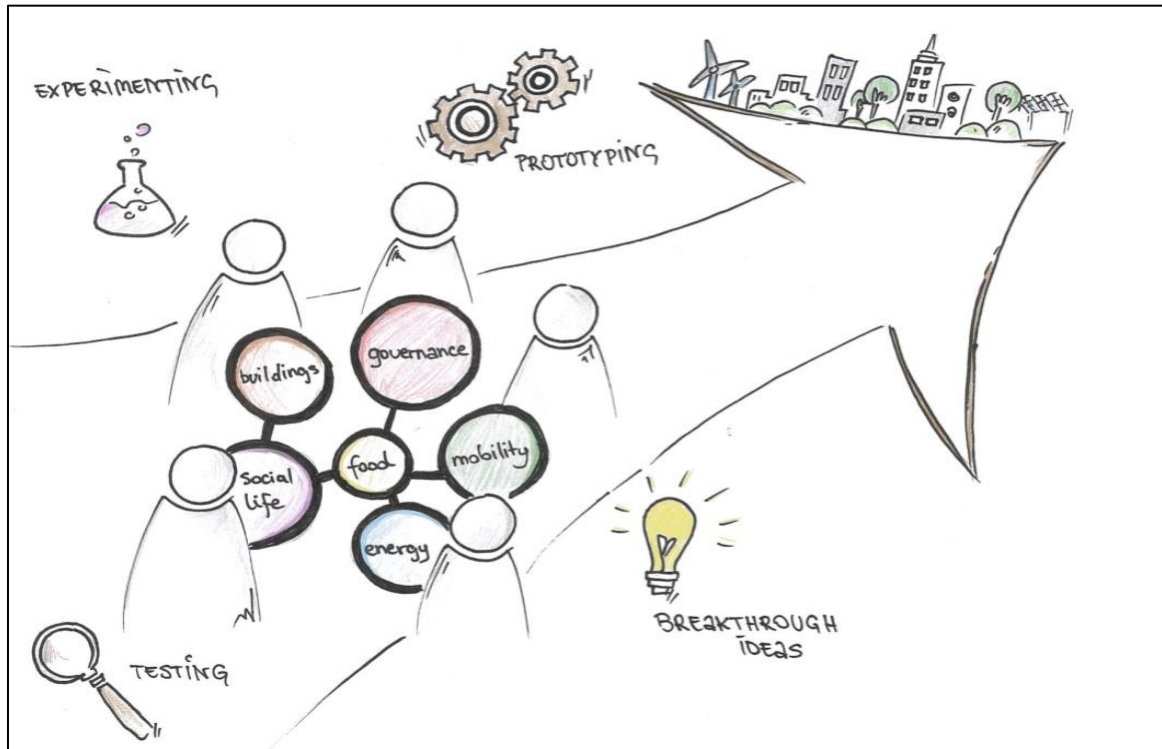
1. Mi a Living Lab

Az életminőség fokozása a városokban kihívásokkal teli folyamat. Számos társadalmi, gazdasági, kulturális és környezeti körülmény befolyásolja az életünket. Ezért nem lehetséges egyetlen olyan cselekvési terv megfogalmazása, amely alkalmazható minden összefüggésben. Azonban a különböző társadalmi csoportok, a városvezetés és tervezés közötti fokozott együttműködés segíthet ezt a folyamatot eredményesebben és hatékonyabban kezelni.

A **Living Lab** megfelelő társadalmi helye az együttműködésnek, a tanulásnak és a közös megoldáskeresésnek, a fennálló problémák megoldása érdekében; az **Urban Living Lab** pedig kimondottan az intelligens és fenntartható városokkal összefüggésben létező fogalom.

Az **önkéntes együttműködés és az egyenlő részvétel elve** alapján az Urban Living Lab magában foglalja az összes érintett városi szereplőt: helyi kormányzati tisztviselők, szakpolitikai döntéshozók, befektetők, vállalkozók, civil szervezetek és a társadalom tagjai.

Az alapvető cél egy **nyitott, kreatív helyszín** biztosítása, ahol innovatív, áttörést hozó ötletek és megoldások születhetnek. Ezeket az ötleteket lehet vizsgálni (prototípus), tesztelni, értékelni valós kontextusban, és optimálisan megvalósítani egy város vagy kerület szintjén.

Ábra 1: Urban Living Lab grafikai megjelenítése. Forrás: SMACC

Bár a City Labek különbözhetnek formájuk (virtuális és fizikai) és témájuk (energia, mobilitás, társadalm, stb.) tekintetében, de több közös elem is található bennük, például: társadalmi elkötelezettség, közös alkotás értéke, kölcsönös tanulási folyamat, együttműködés a különböző tudományágak szereplői között, kooperáció a média és a szociális hálózatok kapcsolatában.

TIPP

**European
Network of
Living Labs**

[A Living Labek Európai Hálózata](#) (ENoLL) világszerte több mint 170 aktív taggal rendelkezik. A hálózat számos városfejlesztéssel és intelligens várossal kapcsolatos témakörrel foglalkozik, beleértve a következőket: energiahatékonyság, fenntartható mobilitás, társadalmi innováció és befogadás, e-közigazgatás és e-részvétel, intelligens régiók területi és városi fejlesztése, ipari és logisztikai fejlesztés és biztonság.

2. A Living Lab felállításának technikái

A Living Lab kombinálja az együttműködő résztvevők különböző módszereit és eszközeit. A módszerek közé tartozik a **közös gondolkodás eszköze**, [különböző tesztelési technikák](#), valamint **más innovációs gyakorlatok**, mint például a tanulmányi utazások, [oktatási "szafarik"](#) vagy a részvételen alapuló tervezés. Szintén magában foglalja a **fejlett facilitációs és befogadó eszközök széles skáláját**, úgy mint a [stratégiai részvétel és közvetítés](#).

Ebben a fejezetben bemutatjuk a közös gondolkodás módszerét, amely lehetővé teszi a különböző résztvevők együttműködését, annak érdekében, hogy közösen kreatív megoldásokat találjanak specifikus problémákra – ezt nevezzük az együttalkotás folyamatának.

A KÖZÖS GONDOLKODÁS¹ formális gyakorlati eljárás, kreatív problémamegoldás, egy jobb jövő létrehozásának szándékával.

A **közös gondolkodás** egy meghatározott **céllal** kezdődik, egy jobb jövőbeli eredmény, célhoz kapcsolódó kihívás kezelése nyomán. Ez gyakorlati, kreatív módszerek használatát jelenti, minden – kihíváshoz kapcsolódó – körülmény és paraméter figyelembevétel, gyakran egyszerre alkalmazva alternatív megoldásokat. Ez különbözik az elemző módszertől, amely problémaorientált és a probléma minden szempontból történő vizsgálatával kezdődik, majd a megoldás követi. Az együttgondolkodás folyamatát jellemzi:

- **emberközpontúság:** kezdve a mély empátiától, a résztvevő emberek szükségleteinek és motivációinak megértéséig.
- **együttműködés:** figyelembe véve különböző szintről jövő résztvevők nézeteit, ismereteit és tapasztalatait.
- **kísérletezés:** lehetővé téve a tesztelést; siker vagy tanulás a hibákból.
- **ismétlési szakaszok:** lehetőség van több időszakra vonatkozóan ötletelni, megoldást keresni, végrehajtani, még azelőtt, mielőtt a kihívás megoldott lenne.

A közös gondolkodás a legalkalmasabb a Smart City Lab jellemzésére, gyakran foglalkozva a „rossz problémákkal”, amelyek rosszul definiált kihívásokat jelentenek; ebben az értelemben a problémák világosan ismertek, de gyakran összefonódnak más bonyolult kérdésekkel. Emiatt a kreatív megoldások jobban illeszkednek a témához.

A **közös alkotás** lehetővé teszi az emberek elköteleződését és bevonását, közös ötletek megosztását, valamint az összes érintett részvételét alternatív megoldások létrehozásában. Mivel rendkívül sok az érintett, ezért szükséges egy olyan platform kialakítása, amely a város fogalmával leginkább összhangban lévő megoldásokat gyűjti.

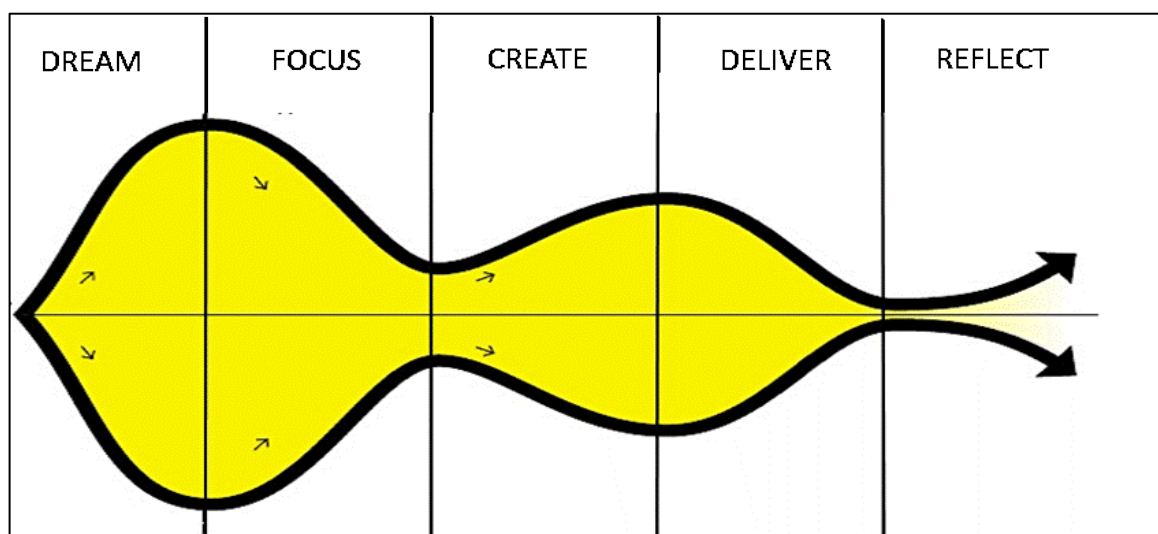
Ez a fajta gondolkodás segíthet abban, hogy kreatívak és innovatívak legyünk. Ez számos lépést foglal magában – további információk összegyűjtése, háttérelmézés, kiválasztás,

¹ https://en.wikipedia.org/wiki/Design_thinking

döntés – pontosan követve a város kihívásait. Miután az ötletek összegyűjtésre kerülnek, a megvalósításhoz kapcsolódó legjobb ötletet kell kiválasztani. Ez értékelésre kerül és ha szükséges megismétlik, fejlesztik. Tekintse meg ezt a videót és többet tudhat meg a tervezői gondolkodásmódról: <http://lakbermagazin.hu/design/1431-tervezoi-gondolkodasmod-nagyito-alatt-a-design-thinking-bevezetes.html>

A tréning céljainak megfelelően az együttgondolkodás folyamatát 5 fázisra javasoljuk osztani. Ez az új modell az IDEO (2012) javaslata alapján került kidolgozásra.

Ezek a módosított fázisok a következők: **ÁLOM** – **FÓKUSZ** – **ALKOTÁS** – **MEGVALÓSÍTÁS** – **VISSZAJELZÉS**.

Ábra 2: Együttgondolkodás módszertana. Forrás: SMACC after IDEO, 2012

Az **ÁLOM** szakasz azonosítja azokat a problémákat, kihívásokat és lehetőségeket, amelyek ösztönzőleg hatnak a megoldások keresésére. Ez valójában a városhoz kapcsolódó jövőbeli víziót jelenti. Ezt követően a **FÓKUSZ** szakasz a feltárt információkat összegzi és a munkára vonatkozó korlátokat meghatározza. Az **ALKOTÁS** fázis során a lehetséges ötletek és megoldások kerülnek feltérképezésre, létrehozva egy új terméket, intézkedést vagy rendszert – a városi kihívás megoldására. Majd a **MEGVALÓSÍTÁS** szakaszban való életben tesztelésre kerül a lehetséges megoldás, visszajelzést és tapasztalatot szerezve. Végül a **VISSZAJELZÉS** során értékelésre kerül a teljesítmény, valamint a teszt hatása és eredményessége.

Ezek a fázisok kerülnek bemutatásra a következő 5 modul során – minden modulhoz utasítások fognak kapcsolódni, megkönnyítve a résztvevők munkáját.

A 'További források' részben még több információt olvashat az intelligens városokról és a tervezői gondolkodásmódról.

Jogi nyilatkozat

Kiadó:

e-genius – Initiative offene Bildung

Postfach 16
1082 Vienna
Austria

E-mail: info(at)e-genius.at

E-mail: katharina.zwiauwer(at)egenius.at

Szerzők: Marcel Crul, Hans Schnitzer, Barbara Hammerl, Gosia Stawecka

Fordítás és szerkesztés: Adrienn Németh

E Learning Konzulens: Katharina Zwiauwer (e-genius)

Terv: e-genius

Január 2017

Program: SMACC - Smart City Coaching

Ez az oktatási anyag

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

az Európai Bizottság támogatásával valósult meg. A kiadvány kizárólag a szerző álláspontját tükrözi, a Bizottság nem vonható felelősségre az anyagban szereplő információk bármilyen felhasználásáért.

Konzorcium:

Felhasználási feltételek

A tananyag a következő Licenc alapján használható: Nevezd meg! - Ne add el! - Így add tovább! 4.0 Nemzetközi (CC BY-NC-SA 4.0)

A műveket szabadon

- **Megoszthatod** — másolhatod és terjesztheted a művet bármilyen módon vagy formában
- **Átdolgozhatod** — származékos műveket hozhatsz létre, átalakíthatod és új művekbe építheted be

A jogosult nem vonhatja vissza ezen engedélyeket míg betartod a licenc feltételeit.

Az alábbi feltételekkel:

- **Nevezd meg!** — [A szerzőt megfelelően fel kell tüntetned](#), hivatkozást kell létrehoznod a licencre és [jelezned ha a művön változtatást hajtottál végre](#). Ezt bármilyen ésszerű módon megteheted, kivéve oly módon ami azt sugallná hogy a jogosult támogat téged vagy a felhasználásod körülményeit.
- **Ne add el!** — You may not use the material for **commercial purposes**.
- **Így add tovább!** — Ha feldolgozod, átalakítod vagy gyűjteményes művet hozol létre a műből akkor a létrejött művet **ugyanazon licencfeltételek mellett** kell terjesztened mint az eredetit.

Nincsenek további megkötések — Nem szabhatsz meg más jogi vagy **technológiai korlátozásokat** melyek megakadályoznának bárkit abban hogy ezen licenc által engedélyezett bármely tevékenységeket folytassák.

Hivatkozás e-genius esetében, mint a szerzői jog tulajdonosa:

Szöveg: oktatási egység szerzője, megjelenés éve, oktatási egység címe, kiadó: e-genius - Initiative offene Bildung, www.e-genius.at/hu

Illusztrációk: hivatkozás a szerzői jogok tulajdonosára: e-genius – www.e-genius.at/hu

Felelősségkizáró nyilatkozat

Az e-genius platformon található összes tartalmat gondos ellenőrzésnek vetettük alá. Ennek ellenére nem vállalhatunk garanciát a tartalmak helyességéért, teljességéért, érvényességéért és hozzáférhetőségéért. A kiadó a tartalmak használatából, vagy azok hasznosításából eredő károkért és hátrányokért nem vállal felelősséget. Az e-genius által rendelkezésre bocsátott tartalmak nem helyettesítik a szakképzett személy által végzett tanácsadást, a tartalmak elérhetősége pedig nem képez ajánlatot tanácsadói viszony megalapítására.

Az e-genius más szolgáltatók honlapjaihoz kapcsolódó linkeket tartalmaz. Ezek a linkek bizonyos adatokra, vagy (akár eltérő) álláspontokra történő utalások, ami nem jelenti azt, hogy a kiadó egyetért az ott elérhető tartalmakkal. Az e-genius kiadója nem vállal felelősséget a linkek útján elérhető honlapokért, valamint a linkek elérhetőségéért és azok lehívható tartalmáért. A jelenleg rendelkezésre álló információk fényében a szolgáltató tudomása szerint a hivatkozott honlapokon nem található jogszerűtlen tartalom. Amennyiben mégis ismertté válna hasonló tartalom, a jogi kötelezettségnek eleget téve a linket azonnal eltávolítjuk.

A honlap szolgáltatója megfelelő módon jelöli meg a harmadik féltől származó tartalmakat. Amennyiben Ön ennek ellenére szerzői jogok megsértését észlelné, kérjük, hogy jelezze azt felénk. Amint tudomást szerzünk valamely jogszabálysértésről, azonnal töröljük, illetve helyesbítjük az ilyen jellegű tartalmakat.

Link: <http://www.e-genius.at/hu>